

WŁADZE ■ KONTAKTY

Biuro KUP OIIB, 85-030 Bydgoszcz,
ul. K. Gotowskiego 6 (Dom Technika),
tel. (52) 366 70 50,
518-310-572 – sekretariat
501-393-166 – dział członkowski
502-347-432 – Okręgowa Komisja Kwalifikacyjna
e-mail: kup@piib.org.pl
www.kup.piib.org.pl

Biuro Izby pracuje w godzinach:

Pon. 7⁰⁰-15⁰⁰
Wt. 9⁰⁰-17⁰⁰
Śr. 8⁰⁰-16⁰⁰
Czw. 7⁰⁰-15⁰⁰
Pt. 7⁰⁰-15⁰⁰

Przyjęcia interesantów w godzinach:

Wt. 10⁰⁰-17⁰⁰
Śr. 10⁰⁰-16⁰⁰
Czw. 8⁰⁰-14⁰⁰

Punkty Konsultacyjne Izby:

87-300 **Brodnica**, ul. Kościelna 7,
tel. (56) 49 410 90
Pon. - Pt., godz. 15⁰⁰-16⁰⁰

86-300 **Grudziądz**, ul. Kościelna 10/3,
tel. (56) 46 225 03
Pon., Śr., godz. 10⁰⁰-14⁰⁰
dyżur członka Prezydium Rady, Śr., godz.
15³⁰-16³⁰

88-100 **Inowrocław**, ul. Orłowska 48,
tel./fax (52) 357 46 66
Wt., godz. 14⁰⁰-15⁰⁰, Pt., godz. 8⁰⁰-15⁰⁰,
dyżur członka Prezydium Rady, Wt., godz. 14⁰⁰-15⁰⁰

87-100 **Toruń**, ul. Piernikarska 4/1,
tel. (56) 662-90-77,
Pon., Wt., godz. 12⁰⁰-15³⁰,
dyżur członka Prezydium Rady, Wt., godz. 13⁰⁰-15³⁰

87-800 **Włocławek**, Pl. Wolności 1,
tel./fax (54) 232 62 50
Wt., Śr., Czw., godz. 9⁰⁰-13⁰⁰,
dyżur członka Prezydium Rady, Wt., godz. 13⁰⁰-14⁰⁰

Dyżury członków władz:

Przewodniczący Rady
– wtorek, godz. 15⁰⁰-17⁰⁰

Zastępca Przewodniczącego Rady
– poniedziałek, godz. 14⁰⁰-15⁰⁰

Przewodniczący Okręgowej Komisji Rewizyjnej
– poniedziałek, godz. 13⁰⁰-15⁰⁰

Przewodniczący Komisji Kwalifikacyjnej
– czwartek, godz. 13⁰⁰-15⁰⁰

Przewodniczący Sądu Dyscyplinarnego
– wtorek, godz. 13⁰⁰-15⁰⁰

Rzecznik Odpowiedzialności Zawodowej
– wtorek, godz. 14⁰⁰-16⁰⁰

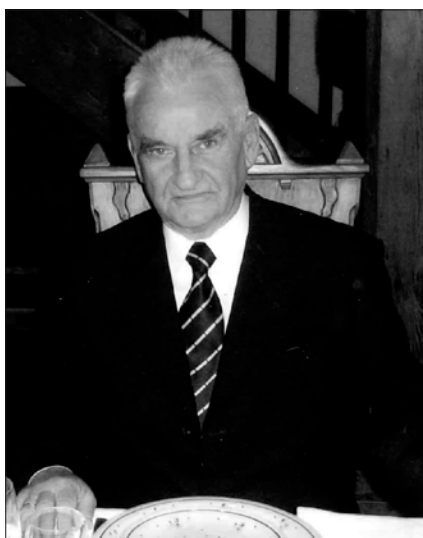
Skarbnik
– środa, godz. 15⁰⁰-16⁰⁰

Sekretarz Rady
– środa, godz. 9⁰⁰-10⁰⁰

Radca Prawny
– wtorek, godz. 15⁰⁰-17⁰⁰

Roman Pastwa (1935-2020)

Z wielkim żalem informujemy, że 28 grudnia 2020 r. zmarł nasz zasłużony kolega, jeden z twórców Kujawsko-Pomorskiej Okręgowej Izby Inżynierów Budownictwa, a w ostatnich latach członek Okręgowej Rady, mgr inż. Roman Pastwa.

■ **Mgr inż. Roman Pastwa** Fot. nadesłane

W 1958 r. mgr inż. Roman Pastwa ukończył Wydział Budownictwa Wodnego na Politechnice Gdańskiej. Pierwszą pracę asystenta podjął tuż po uzyskaniu dyplomu, w Centralnym Biurze Studiów i Projektów Budownictwa Wodnego „Hydroprojekt” Oddział Włocławek, gdzie pracował nad przygotowaniem zapory wodnej we Włocławku. Szybko postanowił przejść do budownictwa powszechnego. W latach 1959-1966 pracował w Terenowym Przedsiębiorstwie Budownictwa Przemysłowego w Bydgoszczy. Jako kierownik Odcinka Budowlanego nr 1 w Toruniu realizował wiele obiektów, które do dziś stanowią ważne punkty na mapie całego województwa, jak np. biurowiec Toruńskich Zakładów Urzędzeń Okręgowych „Towimor” w Porcie Drzewnym, budynki administracyjne i produkcyjne Toruńskich Zakładów Materiałów Opatrunkowych przy ul. Żółkiewskiego, budynek dawnej krochmalni na Szosie Lubickiej, gdzie mieści się obecnie siedziba firmy Nestle-Pacific, a także jedne z pierwszych wieżowców w Toruniu przy

Szosie Chełmińskiej (dziś mieści się w nich m.in. siedziba Wojewódzkiego Urzędu Pracy i Narodowego Funduszu Zdrowia). Przez kolejne 25 lat, aż do 1992 r., mgr inż. Roman Pastwa związany był z Biurem Projektów Budownictwa Wiejskiego w Toruniu, gdzie przeszedł pełną ścieżkę awansu zawodowego, aż do stanowiska dyrektora naczelnego (od 1973 r.). Biuro Projektów Budownictwa Wiejskiego było państwowym przedsiębiorstwem, które przygotowywało dokumentację projektową dla inwestycji produkcyjnych uspołecznionej gospodarki rolnej, a także obiektów infrastruktury społecznej, takich jak ośrodki zdrowia, szkoły, objekty handlowe. Realizowało ponadto dokumentację projektową dla obiektów miejskich, np. modernizacji Miejskiego Szpitala Specjalistycznego na ul. Batorego w Toruniu. BPBW działało na terenie całego dawnego województwa bydgoskiego. Po 1992 r. mgr inż. Roman Pastwa podjął pracę za granicą – blisko 3 lata spędził w Niemczech. Po powrocie z Niemiec zatrudnił się na część etatu w Biurze Usług Technicznych NOT oraz rozpoczął działalność rzeczoznawcy budowlanego, biorąc udział m.in. w rewitalizacji Cmentarza Orłąt Lwowskich.

Mimo przejścia na emeryturę mgr inż. Roman Pastwa wciąż aktywnie pracował na polu działalności społecznej. W 1975 r. mgr inż. Roman Pastwa współzakładał oddział w Toruniu Polskiego Związku Inżynierów i Techników Budownictwa, którego aktywnym działaczem pozostał do końca. Był też członkiem komitetu założycielskiego (zespołu organizacyjnego) Kujawsko-Pomorskiej Okręgowej Izby Inżynierów Budownictwa w 2001 r. Od wielu lat działał na rzecz Izby jako członek Okręgowej Rady. Jego doświadczenie oraz życiowa mądrość sprawiały, że zawsze był chętnie słuchany i nieraz służył nam swoimi radami oraz cenną pomocą. Będzie nam go bardzo brakowało. ■

Pracujemy zdalnie

21 grudnia 2020 r. odbyło się zdalne posiedzenie Okręgowej Rady KUP OIIB. Członkowie Okręgowej Rady dyskutowali za pośrednictwem wideokonferencji. Ostatnie obrady w roku przynoszą szereg ważnych sprawozdań, a także pozwalają wytyczyć kierunki działania Izby na rok kolejny. Szczególnie istotnie jest przyjęcie prowizorium budżetowego, na podstawie którego Izba może działać do momentu uchwalenia budżetu przez najwyższy organ Izby, czyli Zjazd. XX Zjazd Sprawozdawczy odbędzie się 17 kwietnia 2021 r.

W ostatnich tygodniach 2020 r. obradowały zdalnie także pozostałe organy kolegalne KUP OIIB – Okręgowa Komisja Rewizyjna, Okręgowy Sąd Dyscyplinarny, zespół Okręgowych Rzeczników Odpowiedzialności Zawodowej, Okręgowa Komisja Kwalifikacyjna. Tematem ich posiedzeń były przede wszystkim sprawy bieżące, ale także podsumowanie mijającego roku i ustalenie harmonogramu prac na ten nadchodzący.

Rok 2020, który właśnie pożegnaliśmy, odcisnął trwałe piętno nie tylko na prywatnym życiu jednostek, ale też przeobraził funkcjonowanie wielu instytucji. Posiedzenia zdalne – organizowane na odległość z konieczności zminimalizowania ryzyka zakażenia koronawirusem – stały się codziennością także w Kujawsko-Pomorskiej Okręgowej Izbie Inżynierów Budownictwa. Stosowane początkowo narzędzia kontaktu były bardzo niedoskonałe – obrady odbywały się w trybie asynchronicznym za pośrednictwem portalu internetowego, który uniemożliwiał bezpośrednią dyskusję. Sprawy wniesione i wolne wnioski zgłaszane w trakcie obrad można było odczytać po zakończeniu danego posiedzenia i wtedy dopiero przekazać do wiadomości pozostałym członkom organów. Jednak ostatnie posiedzenia organów przebiegły w bardziej efektywny sposób dzięki platformie umożliwiającej bezpośrednie łączenie się wszystkich zainteresowanych. Tak przeprowadzone obrady praktycznie niczym nie różnią się od dotychczasowych, bezpośrednich spotkań – oczywiście z tym wyjątkiem, że zachowane jest 100-procentowe bezpieczeństwo epidemiczne.

Na posiedzeniu 21 grudnia 2020 r. podjęto szereg ważnych uchwał, w oparciu o które Izba będzie działać w kolejnym roku.

Ustalono terminarz posiedzeń Prezydium i Okręgowej Rady KUP OIIB na 2021 r. Zgodnie z obowiązującym regulaminem posiedzenia okręgowych rad powinny odbywać się w miarę potrzeby, nie rzadziej niż raz na trzy miesiące. W roku kalendarzowym 2021 zaplanowano 6 posiedzeń Okręgowej Rady KUP OIIB. Posiedzeń Prezydium zaplanowano w 2021 r. 11 (zgodnie z regulaminem powinny one odbywać się nie rzadziej niż dwa razy na kwartał) – część terminów zbiega się

■ Okręgowa Rada - Zdalne posiedzenie Okręgowej Rady KUP OIIB odbyło się w dn. 21 grudnia 2020 r. Fot. archiwum KUP OIIB

z terminami posiedzeń Okręgowej Rady. Szczegółowy harmonogram posiedzeń dostępny jest na stronie internetowej Izby.

Ponadto Okręgowa Rada podjęła uchwałę w sprawie zwołania XX Zjazdu Sprawozdawczego KUP OIIB na 17 kwietnia 2021 r. – jest to zwyczajowo sobota. W kolejnej uchwale przyjęto terminarz prac związanych z opracowaniem materiałów sprawozdawczych na XX Zjazd Sprawozdawczy, tj. m.in. dokumentów z działalności organów i zespołów problemowych, sprawozdań terenowych punktów konsultacyjnych, raportów z doskonalenia zawodowego członków Izby, a także realizacji budżetu za 2020 r. i projektu budżetu na 2021 r. (który zostanie przyjęty przez Zjazd). Zasadnicza większość tych dokumentów powinna być gotowa już do końca stycznia 2021 r.

Sekretarz Okręgowej Rady Kazimierz Chojnacki przedstawił szczegółowy plan działania Okręgowej Rady KUP OIIB w 2021 r. – tradycyjnie plan obejmuje zarówno działalność merytoryczną obligatoryjnie wynikającą z zadań Izby określonych w ustawie o samorządach zawodowych architektów oraz inżynierów budownictwa i statucie PIIB, jak i działania realizowane fakultatywnie, we własnym zakresie. W związku z niepewną sytuacją epidemiczną trudno określić, czy II Regionalne Forum Inżynierskie Toruń - Bydgoszcz zostanie zorganizowane bez przeszkód, jednak nowym i aktualnie obowiązującym terminem tego wydarzenia jest 3-4 września 2021 r. (więcej informacji na ten temat podamy w „Naszyc Aktualnościach”

później). Nie ulega za to wątpliwości, że doskonalenie zawodowe członków Izby, zamiast formy stacjonarnej, coraz częściej będzie odbywać się on-line. W tej chwili to podstawowy kanał uczestnictwa w szkoleniach. Szeroka oferta szkoleniowa (przypomnijmy, że członkowie naszej Izby mają nieograniczony dostęp do szkoleń organizowanych przez wszystkie okręgowe izby oraz Polską Izbę Inżynierów Budownictwa) jest na bieżąco aktualizowana na stronie internetowej w zakładce „szkolenia”.

Skarbnik Jacek Kołodziej przedstawił korektę budżetu na 2020 r., zastrzegając przy tym, że zmiany są niewielkie i wynikają z potrzeby bardziej adekwatnego dopasowania poszczególnych zapisów i realnych wpływów oraz wydatków w mijającym roku.

Skarbnik przedstawił także projekt preliminarza budżetowego na 2021 r., w oparciu o który Izba będzie działać do momentu uchwalenia budżetu przez XX Zjazd Sprawozdawczy w dn. 17 kwietnia 2021 r. Wpływy w preliminarzu na 2021 r., a także i wydatki, zaplanowano na nieco niższym poziomie niż w 2020 r. Wpływ na takie obliczenie preliminarza budżetowego ma tendencja do niewielkiego zmniejszania się liczby członków naszej Izby.

Odbyły się także posiedzenia innych organów kolegalnych KUP OIIB, w trakcie których obok spraw bieżących i sprawozdań za mijający okres poruszono plany na kolejne miesiące działalności – mimo epidemii koronawirusa wszystkie organy Izby zobligowane są bowiem do realizowania przypisanych im zadań.

Piotr Gajdowski

Uwaga! W lutym dodatkowa sesja egzaminacyjna na uprawnienia budowlane!

Krajowa Komisja Kwalifikacyjna PIIB wyznaczyła nowy termin odwołanej „jesiennej” z 2020 r. sesji egzaminacyjnej na uprawnienia budowlane. Egzamin zaplanowano na 26 lutego 2021 r.

Krajowa Komisja Kwalifikacyjna PIIB wyznaczyła dodatkowy termin egzaminu na uprawnienia budowlane dla tych kandydatów, którzy zostali zakwalifikowani do egzaminów, mających pierwotnie rozpocząć się 4 grudnia 2020 r. **Część pisemna egzaminu w nowym terminie rozpocznie się 26 lutego 2021 r.**

– o godzinie 9:00 – rozpocznie się egzamin na uprawnienia w specjalności konstrukcyjno-budowlanej (we wszystkich rodzajach i zakresach)

– o godzinie 14:00 – rozpocznie się egzamin na uprawnienia w pozostałych specjalnościach (we wszystkich rodzajach i zakresach). Część pisemna egzaminu na uprawnienia budowlane odbędzie się we wszystkich okręgowych izbach w tym samym czasie, na podstawie tych samych zestawów pytań. Część ustna egzaminu będzie przebiegać zgodnie z terminarzem ustalonym przez przewodniczących Okręgowych Komisji Kwalifikacyjnych.

Dodatkowa sesja egzaminacyjna zostanie

zorganizowana z zachowaniem niezbędного reżimu sanitarnego.

UWAGA! Ważna informacja! Pytania egzaminacyjne będą sformułowane na podstawie stanu prawnego aktów prawnych ustanowionego na dzień 1 lipca 2020 r., który miał obowiązywać podczas egzaminu w dniu 4 grudnia 2020 r.

W związku z koniecznością ustawową zapewnienia 3-miesięcznego odstępu czasowego między sesjami egzaminacyjnymi, termin pisemny egzaminu w sesji „wiosennej” został przesunięty na 28 maja 2021 r.

Opr. na podstawie komunikatu Krajowej Komisji Kwalifikacyjnej PIIB

Prymus Budownictwa – ten konkurs to dla Ciebie najlepsza rekomendacja

Ogłaszamy nabór zgłoszeń do konkursu „Prymus Budownictwa”, który promuje najlepszych fachowców pełniących samodzielne funkcje techniczne w budownictwie: projektanta, kierownika budowy oraz inspektora nadzoru inwestorskiego.

Nagradzane będą zwłaszcza: innowacyjność rozwiązań projektowych i wykonawczych, kompleksowość rozwiązań projektowych lub wysoka jakość wykonawstwa budowlanego, wyróżniająca organizacja procesu budowlanego i efektywne przestrzeganie zasad bezpiecznego budowania, walory ekonomiczne i ekologiczne inwestycji.

W związku z faktem, że poprzednia edycja konkursu „Prymus Budownictwa” z powodu epidemii koronawirusa nie została roz-

strzygnięta, zgłaszać można kandydatów za realizację z lat 2019-2020.

Kandydatów do konkursu mogą zgłaszać przedsiębiorcy, instytucje, organizacje oraz wszyscy członkowie KUP OIIB.

Zgłoszenia w formie pisemnej kierować należy do siedziby Biura KUP OIIB w nieprzekraczalnym terminie do 30 kwietnia 2021 r.! Zgłoszenie powinno obejmować opis realizowanego obiektu z określeniem podstawowych parametrów technicznych, wskazanie terminu rozpoczęcia i zakończenia budowy, krótkie uzasadnienie oraz pisemną zgodę kandydata na udział w konkursie. Ogłoszenie laureatów następuje podczas corocznych obchodów Dnia Budowlanych w Bydgoszczy.

Szczegółowy regulamin oraz karta zgłoszenia do konkursu „Prymus Budownictwa” dostępne są na stronie internetowej KUP OIIB www.kup.piib.org.pl w zakładce „Druki”.

Udział w konkursie Kujawsko-Pomorskiej Okręgowej Izby Inżynierów Budownictwa ułatwia laureatom wypromowanie ich własnej, osobistej marki jako fachowców w zawodzie inżyniera budownictwa, co przekłada się na ich atrakcyjność na lokalnym rynku pracy. Przyznawany przez grono ekspertów KUP OIIB dyplom „Prymusa Budownictwa” to gwarancja Twojej fachowości i rzetelności dla przyszłego kontrahenta. ■ PG

„W 1927 roku wykonano następujące ważniejsze prace”... czyli jak rozwijał się Toruń okiem inż. Wojciechowskiego

- „Kronika Toruńskiej Elektrowni, Gazowni i Tramwajów” inż. Zygmunta Wojciechowskiego jest nieocenionym źródłem dla poznania procesu modernizacji i rozbudowy infrastruktury technicznej Torunia – w momencie, gdy z miasta prowincjonalnego przekształcał się w tętniącą życiem, dynamicznie zmieniającą się metropolię wojewódzką - mówi Robert Kola, edytor tej publikacji, właśnie wydanej z okazji 100-lecia powrotu Kujaw i Pomorza do wolnej Polski

– Opracowana przez Pana z maszynopisu zdeponowanego w Archiwum Państwowym w Toruniu „Kronika Toruńskiej Elektrowni, Gazowni i Tramwajów” inż. Zygmunta Wojciechowskiego stanowi niezwykle świadectwo intensywnej modernizacji technicznej miasta w dwudziestolecie międzywojennym. Na czym polega wyjątkowość tego dokumentu?

– „Kronika...” inż. Zygmunta Wojciechowskiego rejestruje działalność trzech miejskich przedsiębiorstw, funkcjonujących

ówcześnie pod wspólnym zarządem: Elektrowni, Gazowni i Tramwajów. Całość pisana jest z pozycji ściśle inżynierskich – dominują aspekty techniczne, potraktowane przez autora bardzo drobiazgowo. Wiadomości przekazane przez inż. Wojciechowskiego mogą stanowić cenne źródło dla współczesnych badaczy dziejów techniki w zakresie elektroenergetyki, gazownictwa oraz komunikacji miejskiej. To walor rzadko spotykany w przypadku dużej części dokumentów opisujących przedsięwzięcia tech-

dokończenie na str. 4. ▶

► dokończenie ze str. 3.

niczne z tamtego czasu – ich autorzy, choć często także inżynierowie, więcej uwagi poświęcali rozmaitym „sprawom pobocznym”, zaś dane techniczne zwyczajnie pomijali. „Kronika...” Wojciechowskiego przypomina dokumenty powstające w carskiej Rosji – tam każda większa inwestycja miała swoją księgę pamiątkową, w której bardzo szczegółowo przedstawiano wszelkie parametry, obliczenia, rysunki techniczne w miarę postępu prac, a na zakończenie wydawano ją drukiem. Wydaje się, że na ówczesnych rosyjskich uczelniach technicznych bardzo dbano o to, by studenci potrafili sporządzać taką dokumentację. W Polsce międzywojennej takie dokumenty raczej należały już do rzadkości, zaś po II wojnie światowej właściwie ich nie wydawano – co miało bezpośredni związek z podejściem władz do kwestii tajności wszelkich konkretnych przedsięwzięć technicznych. Z perspektywy współczesnego odbiorcy niekwestionowaną zaletą „Kroniki...” inż. Wojciechowskiego jest przejrzysty układ materiałów. Analiza archiwalnych dokumentów to dla badacza zawsze żmudny proces; bardzo trudno jest je w pełni zrozumieć bez znajomości okoliczności, w jakich powstawały. W zakresie historii techniki jest to szczególnie skomplikowane, bo trzeba znać się zarówno na historii, jak i na technice. Praca Wojciechowskiego dostarcza nam selekcję tych materiałów w sposób uporządkowany chronologicznie i rzeczowo. Możemy krok po kroku poznawać, jakie inwestycje realizowano w mieście, z jakimi trudnościami trzeba było się mierzyć, przed jakimi wyzwaniami stawali tutejsi technicy i inżynierowie, a także jakie dyskusje toczono w zakresie wytyczania kierunków rozwoju miasta. Warto zaznaczyć, że autor „Kroniki...” postanowił opisać rozwój miejskiego gazownictwa, elektrowni i komunikacji miejskiej od początku aż do czasów sobie współczesnych, zapiski obejmują więc kilkadziesiąt lat, od połowy XIX w. aż do końca lat 30. XX w. Do maszynopisu włączono także referat innego autora na temat projektu nowoczesnej gazowni miejskiej przy Szosie Lubickiej w Toruniu, której budowę rozpoczęto w 1938 r. Znajdziemy też tu ciekawy artykuł samego Wojciechowskiego z 1934 r., argumentujący za powstaniem traktacji tramwajowej przez nowy most drogowy, który połączył prawobrzeże z dworcem kolejowym na lewobrzeżnej części miasta. Trwał wówczas spór pomiędzy władzami miasta i województwa na temat wyboru środka lokomocji przez ten most – dziś być może nikt już nie pamięta, że ostatecznie „wygrał” tramwaj, zgodnie z wolą miasta i samego Wojciechowskiego.

Warto zwrócić uwagę na argumenty poruszane w tym tekście, bo poza względami ekonomicznymi autor sięga też na przykład po motyw, który brzmi bardzo współcześnie: „trakcja tramwajowa jest pożądaną ze względów zdrowotnych, nie zanieczyszcza powietrza gazami spalinowymi”.

Ponadto Wojciechowski miał bezpośredni dostęp do licznych dokumentów, z których wiele już dziś nie istnieje lub uległo rozproszeniu. „Kronika...” jest więc nieocenionym źródłem dla poznania procesu modernizacji i rozbudowy infrastruktury technicznej Torunia – w momencie, gdy z miasta prowincjonalnego przekształcał się w tętniącą życiem, poddawaną dynamicznym zmianom metropolię wojewódzką. Warto bowiem przypomnieć, że Toruń w II Rzeczypospolitej odgrywał strategiczną rolę jako główne miasto położone pomiędzy obszarami niemieckimi. Nowe władze wojewódzkie podchodziły bardzo ambicjonalnie, aby Toruń wyglądał na miasto nowoczesne, z nowoczesną architekturą i infrastrukturą techniczną. Najbardziej czytelne te plany były w zakresie komunikacji zbiorowej – wtedy powstawały załadki ulic dwujezdniowych, na przykład ul. Traugutta czy dzisiejsza al. św. Jana Pawła II, zbudowano pierwszy autonomiczny most drogowy – nieskojarzony z mostem kolejowym (choć z nie do końca jasnych względów ekonomiczno-militarnych przeniesiono tu konstrukcję mostu spod Kwidzyna, o nierokujących na przyszłość parametrach użytkowych).

W każdym razie miasto ciążyło ku nowoczesności i środowisko inżynierskie było bardzo zaangażowane w ten proces.

– **Wiadomo, że znajdujący się w toruńskich zbiorach Archiwum Państwowego maszynopis był najprawdopodobniej jedynym z kilku egzemplarzy „Kroniki...” inż. Zygmunta Wojciechowskiego, jednak pozostałe z biegiem lat zaginęły. Czy można z tego wnioskować, w jakim celu „Kronika...” powstała lub na czyjeś zlecenie?**

– Trudno rozstrzygnąć, co było impulsem powstania tej kroniki. Nie została opatrzona żadnym wstępem ani wprowadzeniem. Urywa się nagle na roku 1938, z przyczyn oczywistych. Wojciechowski prowadził zapiski w ujęciu rocznym, posilając się sprawozdaniami. Pewnie gdyby nie wybuch II wojny światowej, „Kronika...” kontynuowana byłaby w kolejnych latach, być może już przez następców Wojciechowskiego – jak bowiem wiadomo, prowadzenie kroniki to zajęcie wieczyste. Można się domyślić, że autor, który przybył do Torunia jako już dojrzały człowiek (w 1920 r. miał skończone 40 lat), odczuwał potrzebę, by dokumentować to, czego był świadkiem w wolnej Polsce jako

inżynier elektrotechnik, zatrudniony w miejskich przedsiębiorstwach (w 1938 r. został zastępcą dyrektora Elektrowni i Tramwajów Miejskich). Paradoksalnie autor tak rozległej, drobiazgowej kroniki nie zostawił nam wiele informacji o sobie, jego życiorys wciąż zawiera sporo luk. Wiadomo na pewno, że kształcił się w szwajcarskim Technikum Winterthur, była to wyższa uczelnia zawodowa. Uzyskał tam dyplom inżyniera elektrotechnika. Po zakończeniu edukacji związał się prawdopodobnie z Warszawą, aż w 1920 r. trafił do Torunia. W trakcie II wojny światowej prawdopodobnie ukrywał się poza Toruniem, do którego już nigdy nie powrócił. Chyba nie wrócił też do zawodu inżyniera elektrotechnika. Zmarł w 1946 r.

– **Przerwany życiorys inż. Zygmunta Wojciechowskiego jest w pewnym sensie emblematyczny dla całej przedwojennej kadry technicznej i inżynierskiej. Wybuch II wojny światowej zatrzymał rozwój infrastrukturalny kraju, zaś dla większości inżynierów i techników oznaczał załamanie kariery zawodowej.**

– To prawda. Po zajęciu Torunia przez Niemców doszło do przerwania pracy przez inżynierów i techników – Polaków. Niektórzy zostali zmuszeni do opuszczenia miasta, inni zginęli. Z kolei po 1945 r. ta grupa zawodowa powróciła do aktywności w zupełnie odmiennych warunkach społeczno-politycznych. Wiąż pomiędzy uczestnikami modernizacji II Rzeczypospolitej i ich powojennymi następcami została nadszarpięta, jeśli nie całkowicie zerwana. Dlatego „Kronika...” inż. Zygmunta Wojciechowskiego stanowi tak cenne źródło wiedzy na temat działalności inżynierów i techników w okresie, gdy tworzyły się podwaliny wolnej Polski. Publikacja ukazuje się w 100. rocznicę powrotu Kujaw i Pomorza do macierzy. Nie mam wątpliwości, że jej wydanie stanowić będzie godny hołd złożony ówczesnej kadry inżynierskiej i technicznej i powinno zaciekawić nie tylko pasjonatów historii techniki.

inż. Zygmunt Wojciechowski, „Kronika Toruńskiej Elektrowni, Gazowni i Tramwajów”, koncepcja książki i edycja z tekstu źródłowego: Robert Kola

Edycja z maszynopisu znajdującego się w zasobach Archiwum Państwowego w Toruniu w zespole akt: Akta miasta Torunia 1920-1939, sygn. D 6137, „Kronika Elektrowni, Gazowni i Tramwajów opracowana przez inż. Z. Wojciechowskiego”

Wydawca: Polskie Zrzeszenie Inżynierów i Techników Sanitarnych, Oddział Toruń przy współpracy Archiwum Państwowego w Toruniu. ■

Piotr Gajdowski